

Even mens

Even mens

Chiel Laport

Schrijver: Chiel Laport
ISBN: 9789402140996

© Chiel Laport

Mevrouw Vri bidt. Ze vraagt om eenvoud. Wilt u er voor zorgen dat ik eenvoudig blijf?

De dominee vergelijkt eenvoud met de zee. Mevrouw Vri vindt dat een mooie vergelijking. Daarom vraagt ze om eenvoud en denkt aan de zee.

Liefst zou ze van God een teken ontvangen, maar ze weet dat ze daar niet om mag zeuren. Haar moeder zei: “Je mag best iets aan God vragen, zolang je maar niet zeurt, zoals je dat bij mij altijd doet.”

Marije slaapt en kijkt rond in haar droom. Ze weet dat ze nu iets zou kunnen wagen, maar ze blijft voorzichtig, op haar hoede. Want wie kijkt er mee in haar droom? Ze voelt dat ze buiten haar droom een tintelend, slapend been heeft. Maar ze blijft. Er verschijnt een vader die niet haar vader is, een moeder die niet haar moeder is. Ze lijken dat niet te weten. Marije maakt kennis, terwijl zij doen alsof er niets aan de hand is. Marije is wakker en kijkt rond in haar leven. Er verschijnt geen vader die haar vader is, geen moeder die haar moeder is. Het is vroeg. Marije wordt vandaag 92.

Meneer Keur leest dat in een dorp 152 mensen zijn afgeslacht. Hij probeert het zich voor te stellen. Hij vraagt aan zijn vrouw of zij het zich voor kan stellen. Hij vraagt aan zijn zoon of wij ons dat voor kunnen stellen. Zou de buurman zich dat voor kunnen stellen? Hij loopt naar buiten en wandelt net zo lang tot hij 152 mensen heeft geteld. Hij telt hardop. Een enkeling kijkt hem na als het getal hard wordt uitgesproken. Meneer Keur heeft altijd een voorliefde gehad voor getallen, hij maakt graag rijtjes en spreekt graag dingen hardop uit, zodat hij zichzelf kan horen. Het is pas echt als hij het gehoord heeft. Thuis gaat hij in de stoel bij het raam zitten. Zijn vrouw vraagt of hij het zich al voor kan stellen. Hij knikt.

De sinaasappel rolt over de tafel. Peter geeft hem een zetje en nu rolt de sinaasappel weer in de richting van Lies. De tafel is wit en Lies vindt het mooi als oranje over wit beweegt. Peter weet dat, maar hij weet ook dat mama niet wil dat er iets over de tafel rolt, dat er bijvoorbeeld deeltjes sinaasappel op de tafel kunnen komen, deeltjes die je niet ziet maar die er natuurlijk wel zijn. Daarom veegt hij na ieder rol van de sinaasappel de afgelegde weg met een tissue schoon. Hij weet intussen hoe hij onzichtbare deeltjes moet verwijderen en hij kan ook zien dat ze weg zijn.

Lisa fotografeert mensen die voor het eerst een dode zien. Ze had een advertentie geplaatst met de vraag: “Als het u duidelijk wordt dat u op korte termijn voor het eerst in uw leven een dode gaat zien, dan wil ik u graag fotograferen, het gaat om schoonheid, om kunst, wilt u contact met mij opnemen?” Ze kijken eerst naar het lijk en dan in de camera. Ze heeft het idee overgenomen van een fotografe die mensen voor het eerst van hun leven naar de zee liet kijken.

Mevrouw Danko slaapt voor de laatste keer. Ze heeft haar kinderen en haar man een goede nacht gewenst. De wekker staat op 8:00 uur. Het is voor het eerst dat ze slaapt in zo'n groot gezelschap. In haar droom gebeurt niets opvallends. Een wandeling door de buurt, een gesprek bij de brievenbus. Het schiet haar te binnen dat ze nog een paar dingen moet zeggen. Dat heeft ze vaker in dromen.

Deze moeder ratelt, niets dat niet klopt, maar ze ratelt dat ze moeder is, en wie wat baart, hoeft alleen maar te zeggen dat ze baart en kan baren, en daar is de kous mee af, en dat wat ze baart goed is zelfs als het niet goed is, en dat zij alleen dat mag zeggen, dat het niet goed is en dat het dan weer goed is, als zij het heeft gezegd, dan klopt het weer, ratelen is eigenlijk ook baren, zolang de moeder ratelt baart ze, het stopt niet, als er iets hapert betekent het dat het nog niet af is, dat er meer gerateld moet worden, het liefst tot wat gebaard is zelf gaat baren. Meneer Floor heeft geen vragen meer.

De heer Vreeman denkt na. Er is hem net gevraagd of hij kan beloven geen eind aan zijn leven te maken. Hij is van de treinrails gehaald, had daar willen blijven staan en moet nu zeggen dat het bij nader inzien niet zo'n goed idee was, dat het leven meer is dan op treinrails staan. De vraag zoemt, zijn hoofd tast af of hij ergens houvast krijgt. Is de onbekende man die snel zijn pyjama heeft ingewisseld voor een pak met het opschrift 'dokter' de moeite van het vertrouwen waard? Kan hij beloven dat verstoorde nachtrust minder weegt dan zo af en toe een doffe klap tegen een lichaam dat een verhaal wil afronden?

De opmerking van filosoof Wilson dat pessimisme het huidige denken van de westerse mens in zijn greep houdt, raakte hem. Hij begreep ineens waarom zijn eigen vrolijkheid nooit verdween, hoe cynisch hij ook naar de wereld keek. En dat kwam niet, zoals hij eerst dacht, doordat hij het met een knipoog vrolijk cynisme noemde. De heer Sems beseftte dat hij hield van kleine veranderingen, kleine successen (een mooi afgeknipte tak, een goed gewitte muur) en dat hij zichzelf had aangeleerd daar geen waarde aan te hechten, omdat het niets met de zin van het leven te maken had. En hoewel hij nu niet meer zo gemakkelijk onder zijn vrienden kon verschijnen, kon hij wel beter accepteren dat zijn zoon optimistisch van aard was.

Ze noemden het de knik. De knik was voor mevrouw en meneer Lancer het moment waarop ze vonden dat ze te hard tegen elkaar schreeuwden. Eerder vonden ze dat niet. Iemand raadde hen aan om te spreken over de tijd vóór en ná de knik. Wat je nu vertelt is dat van vóór de knik? Mevrouw Lancer kon behoorlijk uit haar doen raken als ze dacht aan de tijd vóór. Meneer Lancer vond na een tijdje de indeling kunstmatig, maar wilde dat niet laten blijken.

Mevrouw Sluik beschrijft haar leven tot in detail. De man die tegenover haar zit en die eventueel een relatie met haar zou willen beginnen - op de foto was ze mooi genoeg - onderzoekt of ze sommige gegevens uit haar leven ook vanuit een ander perspectief kan bekijken. Dat lukt niet. En is volgens mevrouw Sluik ook niet nodig voor een goede relatie. Hij aarzelt, vraagt zich af of haar schoonheid bestand is tegen deze rechtlijnigheid. Wat haar betreft wel, maar hij moet het wel zeker weten want als hij nu al twijfelt, voelt dat voor haar niet goed. Dat geeft hem dan wel weer hoop. Ze nemen afscheid onder voorbehoud.

Mevrouw Steer traint zich in liplezen en gaat dagelijks ergens zitten waar ze sprekende mensen kan observeren. Bijvoorbeeld in een ziekenhuis op enige afstand van de spoedeisende hulp of op de afdeling oncologie. Of bij een zusterpost waar ze achter het raam de verpleegkundigen ziet praten. Er wordt veel over haar gesproken.

Ze denkt aan vroeger, met name aan een tante die dagelijks zieke mensen bezocht om hen te vertellen over dat ene gebrek op moreel gebied dat hen waarschijnlijk de das om zou doen. Zelf was ze dood voor iemand haar durfde tegen te spreken. Mevrouw Steer kan er wel om lachen.